

ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie van xx/xx/xxx tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen

15 juni 2017

Aanvrager	Minister Céline Fremault
Aanvraag ontvangen op	17 mei 2017
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	31 mei en 2 juni 2017
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op	15 juni 2017

Vooraf

De Raad deelt ter informatie mee dat hij reeds verschillende adviezen over de gas- en elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, evenals over andere materies in verband met dit voorontwerp van ordonnantie heeft uitgebracht. Het betreft :

- Op 16 februari 2017, het advies betreffende het ontwerp van Belgisch Nationaal Adaptatieplan 2016-2020 ([A-2017-004-ESR](#)) ;
- Op 7 september 2015, het advies betreffende het ontwerp van gewestelijk lucht-klimaat-energieplan ([A-2015-041-ESR](#)) ;
- Het advies betreffende het concretisering van de transitie van België naar een koolstofarme maatschappij in 2050 ([A-2014-047-ESR](#)) ;
- Op 19 december 2013, het advies betreffende het ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2011 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2013-072-ESR](#)) ;
- Op 27 februari 2012, het advies betreffende het voorontwerp van Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheer (BWLKE) ([A-2012-008-CES](#)) ;
- Op 16 februari 2012, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 oktober 2007 houdende de nadere bepaling van de specifieke criteria en de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2012-006-ESR](#)) ;
- Op 15 september 2011, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot uitvoering van artikel 20septiesdecies van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit ([A-2011-022-ESR](#)) ;
- Op 17 februari 2011, het advies betreffende het ontwerp tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Ontwerp tot wijziging van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2011-005-ESR](#)) ;
- Op 3 mei 2007, het advies betreffende het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende nadere bepaling van de specifieke criteria en de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2007-010-ESR](#)) ;
- Op 20 april 2006, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 en 1 april 2004 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot opheffing van de ordonnantie van 11 juli 1991 met betrekking tot het recht op een minimumlevering van

elektriciteit en de ordonnantie van 11 maart 1999 tot vaststelling van de maatregelen ter voorkoming van de schorsingen van de gaslevering voor huishoudelijk gebruik ([A-2006-004-ESR](#)) ;

- Op 16 februari 2006, het advies betreffende het ontwerpbesluiten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bepalende de datum waarop de huishoudelijke afnemers in aanmerking komen inzake elektriciteit en gas ([A-2006-002-ESR](#)) ;
- Op 23 januari 2003, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende de wegenisbijdragen inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2003-001-ESR](#)) ;
- Op 16 november 2000, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie betreffende de organisatie van de markt voor elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2000-011-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Mededeling / Informatie

De Raad onderstreept de noodzaak om zowel de huishoudens als de economische actoren in te lichten over de wijzigingen op de gas- en elektriciteitsmarkt.

1.2 Tarifiering

De Raad herinnert eraan dat hij bijzondere aandacht besteedt aan de energieprijzen, dit gelet op het belang ervan voor de werkingskosten van de ondernemingen, enerzijds, en voor de budgetten van de huishoudens, anderzijds.

De Raad herinnert er tevens aan dat hij het absoluut noodzakelijk vindt om toe te zien op de transparantie van de mechanismen voor het vastleggen en reguleren van de prijzen, zowel voor elektriciteit als voor gas, zodat elk mogelijk verstoord evenwicht of verschil tussen de prijzen, die in de verschillende Gewesten worden gehanteerd, kan worden vastgesteld. Hij had er reeds aangedrongen op passende maatregelen indien zou blijken dat de energieprijzen te Brussel hoger zouden liggen dan deze die in de andere Gewesten worden toegepast.

Progressieve tarieven

De Raad neemt er akte van dat BRUGEL het vraagstuk van de progressieve tarifiering heeft onderzocht en heeft besloten tot de ongepastheid van de invoering van zo'n systeem, in de mate waarin de omvang van de operationele kosten ervan niet zou toelaten om zijn sociale en milieudoelstellingen te verwezenlijken¹.

¹ BRUGEL, « Studie betreffende de invoering van een progressieve tarifiering van de elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest », 2 oktober 2015, (<http://www.brugel.be/Files/media/SIGI/565da34a0480f.pdf>).

De Raad verwelkomt de uitvoering van zo'n studie en neemt ervan akte dat het voorontwerp van ordonnantie op basis van deze studie voorziet om het beginsel van progressieve tarifiering te schrappen.

Solidaire tarifiering, statuut van « beschermde afnemer »

De Raad stelt vast dat dit voorontwerp van ordonnantie overgaat tot de reorganisatie van het statuut van « beschermde afnemer » teneinde de verplichtingen, die inherent zijn aan dit statuut, te verlichten.

De Raad herinnert eraan dat hij er in zijn advies nr. A-2012-006 (zie « vooraf ») op had aangedrongen dat het kandidaatsformulier voor het statuut van « beschermde afnemer » eenvoudig en pedagogisch zou zijn. Het zijn immers de aanvragers die het formulier moeten invullen.

De Raad herinnert eraan dat hij gevoelig is voor de toestand van de achtergestelde huishoudelijke afnemers en dat hij de beschermingsmechanismen steunt. Hij vraagt dat men zich ervan zou vergewissen dat het onmogelijk is om de nieuwe beschermingsbepalingen te omzeilen (met name het verbod om een vermogensbegrenzer te plaatsen).

De Raad verwelkomt de beslissing om ook beschermingsmaatregelen te voorzien voor kleine professionele klanten.

De Raad herinnert er bovendien aan dat hij de voortzetting aanmoedigt van de preventiemaatregelen om het energieverbruik te verminderen (isolatiepremie, beleid inzake het REG, ...). Hij is van oordeel dat de inspanningen op dit vlak een gunstige impact zullen hebben op de situatie van bepaalde « beschermde afnemers », in de mate waarin dit publiek vaak woningen met slechte energieprestaties en/of weinig doeltreffende verwarmingsinstallaties betreft.

De Raad is de mening toegedaan dat een denkproces moet worden gewijd aan de invoering van mechanismen die eigenaars ertoe aanzetten om in oplossingen te investeren die toelaten om energiebesparingen te verrichten in gebouwen die door huurders worden bewoond. Deze kwestie kwam met name aan bod in zijn advies van 15 september 2016 betreffende het ontwerp van ordonnantie met het oog op de regionalisering van de huurovereenkomst voor de woning (<http://www.esr.irisnet.be/adviezen/adviezen-van-de-raad/par-date/2016/a-2016-067-esr/view>). In dit advies :

- wees **de Raad** erop dat « een referentiehuurprijs noch een plafond, noch een minimum zou mogen vormen. De partijen zijn vrij om ervan af te wijken in functie van de kenmerken die eigen zijn aan de woning en die niet als dusdanig in het rooster zijn vervat, ongeacht deze positief zijn (de esthetische eigenschappen van het goed, de nabijheid van een groene ruimte, de aanwezigheid van een garage, van een tuin of van een terras, ...) of negatief zijn (slecht ingerichte ruimten, rudimentaire of geen private sanitaire voorzieningen, **ontbreken van een meetsysteem voor water- en energieverbruik**, ...). Deze elementen zullen in een bijgevoegde lijst kunnen worden opgenomen » ;
- stelde **de Raad** voor om « een indicatief rooster van de referentiehuurprijzen te bepalen op basis van de voornaamste eigenschappen van een degelijke woning, met name de omvang ervan, het aantal bewoonbare ruimten, **de energieprestaties** ervan en de ligging ervan » en

oordeelde dat « voorzieningen, een omgeving of eigenschappen die eigen zijn aan het verhuurde goed, afwijkingen naar boven of beneden toe kunnen rechtvaardigen ten opzichte van de referentiewaarden van het indicatief rooster van de huurprijzen » ;

- oordeelde **de Raad** dat de paritaire huurcommissie een instantie zou moeten zijn die « de huurder in staat stelt om opnieuw te onderhandelen over een huurprijs waarvan het bedrag onrechtmatig blijkt te zijn, en de eigenaar om ingeval van investeringen tijdens de huurovereenkomst **opnieuw over de huurprijs te kunnen onderhandelen**. De eigenaar zal zijn afwijking van het indicatief rooster van de huurprijzen kunnen rechtvaardigen in functie van de bijzondere eigenschappen van de woning, van de opwaardering van het goed en/of van de verrichte renovaties (**meer bepaald verbetering van de energieprestatie van het gebouw**) ».

1.3 Technologische ontwikkelingen

Slimme tellers

De Raad stelt vast dat een juridisch kader is bepaald dat de geleidelijke installatie mogelijk maakt van slimme elektriciteits- en gastellers. Men wil aldus een ongebreidelde ontwikkeling van dit soort tellers vermijden en de conformiteit ervan garanderen met de bepalingen ter bescherming van de privésfeer.

De Raad is de mening toegedaan dat de overgang naar een markt bestaande uit afnemers die met slimme tellers uitgerust zijn en, bijgevolg, naar een meer flexibel systeem een aanzienlijke kost zal meebrengen. Behalve de installatie van slimme tellers zullen immers ook aanpassingen aan het netwerk moeten worden voorzien. Hij vindt dan ook dat de steunmaatregelen voor de installatie van slimme tellers ontoereikend zal blijken om deze overgang te begeleiden.

De Raad stelt bovendien vast dat de investeringskosten, die noodzakelijk zijn voor de oprichting van een meer flexibel en slim netwerk, door alle verbruikers zullen worden gedragen. Behalve de overheidssteun die tot de installatie van slimme tellers moet aanzetten, vindt hij het eveneens noodzakelijk om mechanismen te voorzien die garanderen dat de - met name financiële - opbrengsten en voordelen van de oprichting van zo'n netwerk aan het geheel van de verbruikers ten goede komen.

De Raad onderstreept tenslotte dat de aantrekkelijkheid van slimme tellers eveneens kan worden versterkt door een goede communicatie over de mogelijkheden die deze tellers bieden en de winsten die deze kunnen opleveren.

Aardgas met een hoge calorische waarde

De Raad neemt akte van het feit dat aan de leveranciers en de beheerders van het gasdistributienetwerk Sibelga planning-, coördinatie- en communicatieopdrachten zullen worden toevertrouwd, teneinde een proces te organiseren en te omkaderen voor de conversie van het gasnetwerk die de verdeling van aardgas met een hoge calorische waarde mogelijk moet maken.

De Raad is van oordeel dat er inspanningen moeten worden verricht inzake communicatie / informatie wat betreft de verplichtingen waaraan gasinstallaties moeten voldoen en over het belang van de naleving ervan (met name gelet op de veiligheidsaspecten).

In het kader van deze conversie van het gasnetwerk vindt **de Raad** dat het eveneens nuttig zou zijn om te communiceren over de begeleidingsmechanismen die worden ingesteld door dit voorontwerp van ordonnantie en over de energiepremies die kunnen worden aangevraagd bij de vervanging van installaties.

1.4 Opdrachten van openbare dienstverlening

De Raad neemt er akte van dat Sibelga voortaan tot opdracht zal hebben, de lokale en gewestelijke besturen te begeleiden bij de installatie van fotovoltaïsche panelen en om het nemen van maatregelen inzake energie-efficiëntie in overheidsgebouwen te bevorderen (deze maatregelen werden respectievelijk « SolarClick » en « NRClick » genoemd). Hij stelt vast dat er over de periode 2016-2020 aan deze opdrachten een bedrag van 27 miljoen euro zal worden besteed. Dit budget zal met name van de ontvangsten van het Klimaatfonds afkomstig zijn.

De Raad verwelkomt het voornemen om in projecten te investeren die toelaten om de energiefactuur van overheidsgebouwen te verminderen en om aldus de overheidsuitgaven te beperken (wat ten goede zal komen van alle Brusselse actoren). Hij vraagt evenwel om erover te waken dat het Klimaatfonds eveneens projecten zou kunnen financieren in de residentiële sector en voor economische actoren.

De Raad neemt er akte van dat de huurders van overheidsgebouwen (VZW, kinderdagverblijven, culturele centra...) toegang zullen hebben tot « SolarClick » en « NRClick ». Hij meent in dit verband dat er bijzondere communicatie- en informatie-inspanningen ter attentie van dit publiek zouden moeten worden verricht. Zo zouden deze huurders hun eigenaars desgevallend kunnen uitnodigen om aan deze projecten deel te nemen.

De Raad stelt vast dat de installatie van zonnepanelen in de meeste gevallen onderworpen is aan een stedenbouwkundige vergunning. Ook al vindt hij het legitiem om de installatie van zonnepanelen te omkaderen, toch nodigt hij de Regering eveneens uit om een denkproces te wijden aan de administratieve verplichtingen waaraan dit soort installaties onderworpen zijn. Zo kan worden vermeden dat administratieve verplichtingen een rem vormen op de installatie van zonnepanelen.

1.5 Wegenisretributie

De Raad stelt vast dat dit voorontwerp van ordonnantie geen enkele maatregel betreffende de wegenisretributie bevat. Hij wijst erop dat deze heffing hoger is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan deze die in de beide andere Gewesten worden opgelegd. Hij stelt zich dan ook vragen bij de redenen die deze verschillen rechtvaardigen en nodigt de Regering uit om de wegenisretributie, die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van toepassing is, te onderzoeken en te objectiveren.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Artikel 3

De Raad vraagt om te waken over de harmonisering van de definities met deze die op het Europese niveau en desgevallend op het federale niveau van kracht zijn. Hij is van oordeel dat dit de lezing en de harmonisering van het gewestelijk beleid in deze materie zou vergemakkelijken.

2.2 Artikel 5

De Raad stelt vast dat dit artikel het bestaan van private netwerken verbiedt, zonder oplossingen aan te reiken voor situaties die het gevolg kunnen zijn van juridische beslissingen (zoals de overdracht aan een derde van een gedeelte van een bestaand intern netwerk (aankoop/verkoop/andere juridische

akte van een deel van een industriële site)). Hij vindt het bijgevolg noodzakelijk om de mogelijkheid tot nieuwe private netwerken te voorzien in specifieke gevallen die met juridische akten verband houden.

2.3 Artikelen 7 en 51

De Raad dringt erop aan dat deze bepalingen niet tot gevolg zouden kunnen hebben dat de beheerder van het distributienetwerk niet voor zijn eigen fouten aansprakelijk zou zijn, zelfs indien de beheerder van het distributienetwerk op vraag van een leverancier handelt.

2.4 Artikelen 8 en 50

De Raad is van oordeel dat de raadpleging van de netwerkgebruikers verplicht moet zijn voor elke wijziging van het technisch reglement. Hij meent bijgevolg dat het voorstel van technisch reglement aan de gebruikers van het netwerk « **moet** » worden voorgelegd (en niet « kan worden voorgelegd »).

2.5 Artikelen 8 en 50, 4° a)

De Raad vraagt dat alle netwerkgebruikers in het samenwerkingsplatform vertegenwoordigd zouden zijn (met inbegrip van de eindgebruikers).

2.6 Artikel 14

De Raad stelt vast dat het opleggen van een licentie aan de verleners van flexibele diensten moet toelaten om de kwaliteit van de aangeboden dienstverlening te verzekeren. Hij wijst er evenwel op dat zo'n licentie momenteel noch op federaal vlak noch in de andere Gewesten is voorzien.

De Raad vraagt om erover te waken dat de Brusselse procedure niet te zwaar zou zijn en geen rem zou vormen op de ontwikkeling van flexibele diensten.

2.7 Artikel 22

De Raad vraagt dat het begrip « economisch redelijk » (gebruikt in het tweede lid van het eerste streepje) wordt verduidelijkt.

2.8 Artikel 34

De Raad vraagt zich af wat de taak inhoudt die aan de beheerder van het distributienetwerk wordt toevertrouwd op het vlak van de coördinatie van het aanbod van nieuwe flexibele diensten (punt 3° van het nieuwe artikel 26bis).

3. Formele beschouwingen

De Raad vestigt de aandacht op het feit dat de nummering van de artikelen van het voorontwerp van ordonnantie en deze van het commentaar op de artikelen niet altijd overeenstemmen. Zo wijst hij erop dat de artikelen 50 en 51 van het voorontwerp van ordonnantie respectievelijk onder « 51 » en « 52 » in het commentaar op de artikelen zijn opgenomen.

*
* *